

Ο ΞΙΤΟΥΑΣΙΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΚΑΛΛΕΡΙ

Σε μια εποχή πλήρους αποσύνθεσης, είναι επόμενο ακόμα και η πλέον ριζοσπαστική και συνεικτική πρόσφατη κριτική του εμπορεύματος και του θεάματος να παρουσιαστεί ακριβώς ως θέαμα μέσα σε μια κοινωνία που αποστρέφεται το αρνητικό και το αποδέχεται αφού πρώτα το αφομοιώσει. Ο λόγος περί της Καταστασιακής Διεθνούς (Κ.Δ.) και των πρόσφατων εκθέσεων "Σχετικά με το πέρας μερικών ατόμων μέσα από μια αρκετά σύντομη χρονική μονάδα: για την Καταστασιακή Διεθνή 1957-1972" που έλαβαν χώρα στο Κέντρο Πομπιντού στο Παρίσι (από 22 Φεβρουαρίου ως 9 Απριλίου, 1989), στο Ινστιτούτο Σύγχρονων Τεχνών (ICA) στο Λονδίνο (από 21 Ιουνίου ως 13 Αυγούστου, 1989) και στο ICA στη Βοστώνη (από 21 Οκτωβρίου, 1989 ως 7 Ιανουαρίου, 1990).

Για τους γνωρίζοντες, το να επαναφερθεί στον ασφυκτικό κόσμο της τέχνης η Κ.Δ., από όπου είχε αμετάκλητα κάποτε δραπετεύσει, μια επαναστατική οργάνωση που εξέφραζε μέχρι και την διάλυσή της σταθερά την αποστροφή της απέναντι σε κάθε μορφή αποξένωσης και διαχωρισμού του σύγχρονου κόσμου, είναι ένα τουλάχιστον τραγελαφικό θέαμα.

Αναζητώντας τις απαρχές της Κ.Δ. φτάνουμε στην Άλμπα της Ιταλίας το Σεπτέμβριο του 1956 όπου συναντήθηκαν μερικές ευρωπαϊκές πρωτοποριακές ομάδες που παρουσιάστηκαν γύρω στο '50 και ήταν εντελώς άγνωστες μέχρι τότε: το Διεθνές Κίνημα για ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ (International Movement for an Imaginist Bauhaus) που αντιπροσωπεύονταν από τους Asger Jorn (1), Pinot-Gallizio (2), Simondo, Elena Verrone, Constant (3), τη Λεττριστική Διεθνή (Internationale Lettriste) με αντιπρόσωπο τον Gil Wolman, καθώς και άλλες πρωτοποριακές ομάδες από διάφορες χώρες. Σκοπός του συνεδρίου υπήρξε η συζήτηση προοπτικών μιας ενιαίας δράσης ενάντια στην πολιτιστική αποσύνθεση, για την αναζήτηση ενός μελλοντικού ανώτερου τρόπου ζωής μέσα από μια συνολική κατασκευή του περιβάλλοντος από μια ενιαία πολεοδομία που θα χρησιμοποιούσε όλες τις τέχνες και τις τότε σύγχρονες τεχνικές. Το αποτέλεσμα αυτού του συνεδρίου και των μετέπειτα συμώσεων ήταν η ίδρυση της Κ.Δ. τον Ιούλιο του 1957 στο Cosio d' Arrogia της Ιταλίας στην εκεί συνδιάσκεψη των Jorn, Olmo, Verrone, Simondo, Gallizio απ' το Διεθνές Κίνημα για ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ, Debord, Bernstein απ' τη Λεττριστική Διεθνή και Ralph Rumney απ' την Ψυχογεωγραφική Εταιρεία του Λονδίνου.

Ο πρωταρχικός στόχος της Κ.Δ. ήταν το ξεπέρασμα του καλλιτεχνικού διαχωρισμού-η τέχνη σαν ξεχωριστή δραστηριότητα-και η έρευνα εις βάθος του κινήματος για τη διάσπαση της γλώσσας και τη διάλυση των μορφών που αποτελούσαν την τότε μοντέρνα τέχνη. Αποφασίστηκε περαιτέρω ότι το πρώτο πεδίο της μελλοντικής τους δημιουργικότητας θα το αποτελούσαν πειραματισμοί πάνω στη συμπεριφορά, κατασκευές καταστάσεων, στιγμών ζωής ελεύθερα δημιουργημένες, δηλ. συγκεκριμένες κατασκευές πρόσκαιρων χώρων ζωής που θα μετασχηματίζονταν σε μια ανώτερη ποιότητα γεμάτη πάθος.

Επειδή ο καθορισμός αυτού του πεδίου ερευνών αποτελούσε ταυτόχρονα συνολική κριτική της κοινωνικής ζωής και κάθε ιεραρχικής κοινωνικής μορφής, οι καταστασιακοί απέρριπταν επίσης την αναποτελεσματικότητα και τη σύγχυση του πολιτικού διαχωρισμού σε μέσο κοινωνικής αλλαγής. Εν κατακλείδι, ισχυρίζονταν ότι οι δημιουργικές δραστηριότητες που επιχειρούσαν και αγνάλιαζαν όλο το εύρος της καθημερινής ζωής αποτελούσαν τη μοναδική βάση για ένα καινούργιο ορισμό του επαναστατικού ιδεώδους της εποχής τους.

Το εγχείρημα αυτό όντας τόσο μεγαλεπήβολο απαίτησε απ' το καταστασιακό κίνημα τη δημιουργία μιας νέας συνεκτικής θεωρίας του σύγχρονου κόσμου που θ' αντιτίθετο στην οργάνωση "θεαμάτων" και στις άλλες πλευρές της ζωής της κοινωνίας της κατανάλωσης προτείνοντας νέες αντιμορφές, απ' την καταστροφή της καλλιτεχνικής γλώσσας - "επικοινωνία που εμπεριέχει την ίδια της την κριτική" - μέχρι την ενιαία πολεοδομία "που δεν αποτελεί πρότυπο πολεοδομίας αλλά μια κριτική της πολεοδομίας". Η Κ.Δ. απέρριπτε τον όρο "καταστασιασμός" αρνούμενη να διακηρύξει κάποιο δόγμα.

Η πρακτική οργάνωση της συλλογικής δραστηριότητας της Κ.Δ. βασίζονταν πάνω στην απόρριψη των οπαδών-ακολουθιστών - υπήρξε "σταθερή εμμονή στην στρατολόγηση μόνο μεγαλοφυιών" για την επίτευξη του πρωτοποριακού στόχου που είχαν θέσει. Παράλληλα απέρριπταν κάθε συμβιβασμό, και επαφή ακόμα, με κάθε φευτομοντερνισμό της τότε κυρίαρχης κουλτούρας.

Όντας η κριτική της Κ.Δ. βαθιά ριζωμένη στην κουλτούρα και στην τέχνη της εποχής της συχνά επέφερε συγχύσεις γύρω από τη φύση της. Πολλοί παλαιότερα, και κυρίως πρόσφατα, απομονώνοντας απ' τη θεωρία της Κ.Δ. όσα θέλουν ή μπορούν να κατανοήσουν τη θεωρούν ένα καλλιτεχνικό κίνημα. Την απάντηση έδωσαν οι ίδιοι οι καταστασιακοί ήδη απ' τον Αύγουστο του 64: "με το τέλος της περιόδου 1910-1925 και του ανατρεπτικού πλούτου που περιείχε, τα καλλιτεχνικά κινήματα δεν είναι παρά φανταστικά απομεινάρια μιας έκρηξης που δεν έγινε ποτέ που απειλούσε και εξακολουθεί να απειλεί τις δομές της κοινωνίας. Η Κ.Δ. έχει συνείδηση αυτής της εγκατάλειψης και των αντιφατικών συνεπειών της (το κενό και τη θέληση μιας επιστροφής στην αρχική βία) γι' αυτό και αποτελεί το μόνο κίνημα που μπορεί ν' ανταποκριθεί στο εγχείρημα του αυθεντικού καλλιτέχνη, περιελείνοντας την επιβίωση της τέχνης στην τέχνη της ζωής. Είμαστε καλλιτέχνες μόνο στο μέτρο που δεν είμαστε καλλιτέχνες: πραγματώνουμε την τέχνη".

Η καθολική τέχνη, η πραγμάτωση της τέχνης, το γέμισμα του κόσμου με πάθος, η καθολική ρήξη με τον καπιταλιστικό τρόπο ζωής, η πειραματική συμπεριφορά ενοποιημένα αρχικά στην δεκαετία του 50 σ' ένα πρόγραμμα παράλληλης δράσης με τις εξτρεμιστικές τάσεις των εργατικών κομμάτων και άλλων επαναστατικών οργανώσεων της εποχής παρανοήθηκαν εσκεμμένα

ως "καλλιτεχνικοί πειραματισμοί" μέσα στα τότε υπάρχοντα ορθόδοξα πλαίσια. Οι καταστασιακοί ήταν τελείως αρνητικοί απέναντι σε κάθε είδους χάρπενινγκς, μπλεννάλε και γενικά μορφές ανάπτυξης του κυρίαρχου κόσμου της κουλτούρας.

Η ιδέα της ενιαίας πολεοδομίας, η εμπειρία της *derivate* (4) πρέπει να γίνουν κατανοητές στα πλαίσια της πάλης τους με τις σύγχρονες μορφές τους επαναφομοίωσης της θεαματικής κοινωνίας. Πολλές απ' τις σημαντικές στον αριθμό διαγραφές μελών της Κ.Δ. έγιναν γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο: ενδεικτικά αναφέρουμε τη διαγραφή των καταστασιακών αρχιτεκτόνων Άλμπερτς Κ' Λούντεγκλινς επειδή δέχτηκαν να κατασκευάσουν μια εκκλησία· τη διαγραφή των Κούτσελμαν, Πρεμ, Στούρμ, Τσίμμερ, μέλη του γερμανικού τμήματος της Κ.Δ. που συσπειρώνονταν γύρω από το περιοδικό *Spur*, "εξ αιτίας της κρυφής αλλά αναμφισβήτητης σχέσης τους με ορισμένους ηγετικούς κύκλους της ευρωπαϊκής κουλτούρας" - τη διαγραφή του Γιέργκεν Νας και των περί αυτού "γιατί στράφηκαν ενάντια στη Κ.Δ. προσπαθώντας να μετατρέψουν το σκανδιναβικό τμήμα της στο οποίο ανήκαν σ' ένα Μπάουχάουζ με στόχο τη γρήγορη διάδοση ορισμένων αποδοτικών καλλιτεχνικών εμπορευμάτων χρησιμοποιώντας μάλιστα καταστασιακή ετικέτα". [Οι λίστες των διεγραφέντων αφθονούν - οι διαγραφές σαν οριστική πράξη καθορισμού της ιδεολογικής καθαρότητας άσχετα αν τελικά προώθησαν την εναπομείνουσα κάθε φορά ομάδα, πρέπει να ειδωθούν σαν μια ντε φάκτο εξουσιαστική αναγκαστικά πρακτική. Η προσφιλής αυτή μέθοδος ξεκαθαρίσματος στους καταστασιακούς άγγιξε συχνά τα όρια της υπερβολής - υπήρξαν και περιπτώσεις μελών που αλληλοδιαγράφηκαν. Σε άλλες μάλιστα οι διαγραφές συνοδεύονταν και από πομπώδεις χαρακτηρισμούς απαξίας συγκεκριμένων ατόμων που στο πέρας του χρόνου αποδείχτηκαν λανθασμένοι (Κούντσελμαν, Έλγουελ).]

Οι καταστασιακοί δήλωναν σταθερά την απέχθειά τους προς κάθε λογής καλλιτεχνικές εκθέσεις ή προώθηση των προϊόντων και ιδεών τους μέσα στα πλαίσια της υπάρχουσας κουλτούρας και προσπάθησαν να καταστρέψουν και όχι να διευθύνουν το θέαμα (πράγμα που λόγω των ικανοτήτων τους θα μπορούσαν άνετα να κάνουν).

Και ενώ η Κ.Δ. λόγω της ριζοσπαστικότητάς της και της αμείλικτης κριτικής που εξαπέλυε προς διάφορες επαναστατικές ομάδες ή καλλιτεχνικά κυκλώματα αποτελούσε αντικείμενο συγκάλυψης από όλους, καθώς κανείς δεν τολμούσε να μιλήσει για την ύπαρξή της, πρόσφατα παρουσιάζονται πολλοί - κυρίως στο εξωτερικό - πρόθυμοι να προσφέρουν τις ανεπιθύμητες σκέψεις τους επί του θεάματος ανακαλύπτοντας ξαφνικά την Κ.Δ. Όλοι αυτοί οι επίδοξοι ειδικοί - γνωστοί και μη στον κόσμο της διαχωρισμένης σκέψης - συνωστίζονται για μια θέση στη σωσίβια λέμβο της Κ.Δ. στην απελπισμένη τους προσπάθεια να σώσουν την καρριέρα τους.

Στην Αγγλία κυρίως όπου η κουλτούρα και ειδικότερα η τέχνη σε μια διαχωρισμένη δραστηριότητα αντιμετωπίζονταν πάντα με μια σοβαρότητα που έφτανε τα όρια του γελοίου -κάτι που στην Ελλάδα αρχίζει κουτσά στραβά να καλλιεργείται- εμφανίζονται διάφοροι μοντερνιστές ιδεολόγοι, αρθρογράφοι σε αδιάφορα περιοδικά μουσικά και αριστερά(κάτι ανάλογο με μερικούς ημιμαθείς δημοσιογράφους του "ΗΧΟΥ" που τελευταία έχουν επιδοθεί σε μια καταλόγιστη βαρύγδουπη λογοτεχνική γραφή, διανθισμένη με μια χροιά επαναστατικότητας όντας αποκομμένοι από κάθε ριζοσπαστικό κίνημα). Συνοπτικά αναφέρουμε τον Greil Marcus, πασίγνωστο στα ποπ κυκλώματα του Λονδίνου που σε πρόσφατό του βιβλίο για την "μυστική ιστορία του 20ου αιώνα" εκθειάζει σαν πιστός οπαδός την Κ.Δ. και εγκαινιάζει μια διαφημιστική περιοδεία υπογράφοντας βιβλία και δίνοντας διαλέξεις. Οι Simon Frith και Jon Savage, ειδικοί επί του ροκ-εν-ρολ και των νεανικών υποκουλτούρων, ριγμένοι στο κυνήγι της δόξας και του πλούτου γράφουν άρθρα επί του θεάματος συνδέοντας το πένι-ροκ με την Κ.Δ. (κάτι που παλαιότερα επιχειρήθηκε απ' τον McLaren με τους Sex Pistols). Σ' ότι αφορά την Ελλάδα, το εμετικό ιλουστρασιόν ΚΛΙΚ, που πρώτο εισήγαγε στην Ελλάδα μια ανέλαφρη, ζαμανφουτίστικη εκδοχή του γλαπισμού, σ' ένα παλίδό του τεύχος περιέχει το άρθρο κάποιας εσήμαντης αναρριχώμενης Μπήλιως Τσουκαλά που θεώρησε αρκετά σικ ν' αναφερθεί στο θέαμα και στην "θεαματίστικη" κοινωνία μας και φυσικά την Κ.Δ. Ήταν τουλάχιστον γελοίο καθώς το επόμενο άρθρο του ηλίθιου αυτού περιοδικού εκθειάζε την πρόοδο της ελληνικής διαφήμισης!

Άλλοι πάλι καλλιτεχνίζοντες στην αγωνιώδη τους προσπάθεια να διακριθούν, φλυαρούν αούστολα επί του περιβόητου πια θεάματος, πάντα μέσα στα πλαίσια της τέχνης ή στην "καλύτερη" περίπτωση της αντι-τέχνης όπως ο Stewart Home (γνωστός Λονδρέζος αντικαλλιτέχνης). Το κοινό στοιχείο σ' όλους αυτούς τους νεόκοπους "ειδικούς επί της Κ.Δ." είναι η συστηματική και αναίσχυντη παραποίηση της ριζοσπαστικής θεωρίας της Κ.Δ. και η χρησιμοποίησή της για εμπορικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς, κάτι που παλαιότερα-πριν τη διάλυση της Κ.Δ. το 1972-λάμβανε χώρα τουλάχιστον μέσα στους κόλπους της και φυσικά αντιμετωπίζονταν με την ανάλογη αυστηρότητα.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια της επαναφομοίωσης της θεωρίας της Κ.Δ. θα πρέπει να ειληφθεί η πρόσφατη έκθεση "για την Κ.Δ." στο Παρίσι, στη Βοστώνη και στο ICA του Λονδίνου. Στο τελευταίο ανάμεσα στους διοργανωτές συναντάμε τον T. Wilson, ιδιοκτήτη της Factory Records και τους διανοούμενους αριστερούς Marc Francis και Peter Wollen που λόγω άγνοιας ούτε καν "ειδικοί" επί της Κ.Δ. δε θα μπορούσαν να θεωρηθούν(5).

Στην έκθεση του ICA στο Λονδίνο υπήρχαν πίνακες του Asger Jorn με τη μέθοδο της *détournement* (μεταστροφή ή εκτροπή/οικειοποίηση), πίνακες-ρολλά καθώς και το "Σπήλαιο της Αντιύλης" του Pinot-Gallizio, ψυχογενή και γραφικοί πίνακες των Debord και R. Rummey, διαγράμματα και μακέτες του Constant, βιβλία, προσούρες, πόστερς και κόμικς της Κ.Δ. Το "μετασιτουασιονιστικό" τμήμα της έκθεσης περιλάμβανε έργα ατόμων επηρεασμένων απ' την Κ.Δ., όπως των καλλιτεχνών Buren, Art and Language, Merz, Broodthaers, Jamie Reid-σχεδιαστή των Sex Pistols, φυλλάδια και περιοδικά διαφόρων εκδοτών, καθώς και μια πρώτη έκδοση του "Τέλους της Μουσικής". Όλα τα έντυπα εκθέματα όμως βρίσκονταν μέσα σε γυάλινα ράφια και επομένως δεν μπορούσαν να διαβαστούν από το κοινό.

Το γελοίο και ελιβερό της όλης υπόθεσης συμπλήρωναν διάφορα επαναστατικά συνθήματα της Κ.Δ. και του Μάη του 68 σε τοίχους του ICA που διαβάζονταν αμέριμνα απ' τους περιφερόμενους επισκέπτες καθώς και το αυτοτιτλοφορούμενο *hacienda* (6) μπαρ του ICA που αποτελούσε μάλλον τον τελικό στόχο του κοινού.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι με εξαίρεση τον Ralph Rummey του Αγγλικού τμήματος της Κ.Δ.-που είχε ήδη διαγραφεί απ' το 1958-οι ίδιοι οι καταστασιακοί αντιμετώπισαν εντελώς περιφρονητικά την έκθεση του Παρισιού και του Λονδίνου με την πλήρη αποχή τους. Μάλιστα στο ICA υπήρχαν φανταστικές(!) προβολές των πειραματικών ταινιών του Debord και ο λόγος, που παρέμεινε κρυφός από τους διοργανωτές, ήταν η απόφαση του Debord ν' αρνηθεί την προβολή των ταινιών του μετά τη δολοφονία του Gerard Lebovici -επιχειρηματία χρηματοδότη του κιν/φικου χώρου και ιδιοκτήτη του ριζοσπαστικού εκδοτικού οίκου *Champ Libre* -στις 7 Μαρτίου του 1984 και έκτοτε, διαμαρτυρόμενος για τη δολοφονία και μια συνοφαντική εκστρατεία του Τύπου εναντίον του με υπόνοιες ανάμιξης του.

Είναι ενδιαφέρον επίσης να προσθέσουμε ότι κατά τη διάρκεια της 4ης συνδιάσκεψης της Κ.Δ. στο Λονδίνο το 1960, οι καταστασιακοί πήγαν στο ICA όπου η συνάντηση μετατράπηκε απ' αυτούς σε παρωδία μιας συνηθισμένης παρουσίας στο ICA. Ο Μωρίς Βυιέρτ απ' την Κ.Δ. διάβασε μια επίσημη διακήρυξη της συνδιάσκεψης και κατηγορήσε το ICA για τη χρήση του όρου καταστασιασμός και απευθυνόμενος στο ακοατήριο τόνισε ότι δεν υπάρχει τέτοιος όρος και ότι αν το κατάλαβαν αυτό δεν έχασαν τη βραδιά τους. Στη συνέχεια προειδοποίησε το ICA ότι θα κριθεί κάποτε απ' την Κ.Δ. και ενώ ήδη κάποιο μέρος του κοινού αποχωρούσε, άφησαν άναυδο το υπόλοιπο φεύγοντας.

Από τις αντιδράσεις ομάδων ή ατόμων ενάντια στην έκθεση του ICA αναφέρουμε την ομάδα *Chronos* που έξω απ' το χώρο της έκθεσης σε μια προκήρυξη τοίχου εξαπέλυε κριτική ενάντια στο ICA και σε διάφορα άτομα της κυρίαρχης Λονδρέζικης κουλτούρας μοιράζοντας επίσης ένα

κείμενο με τίτλο "Οι ατυχίες της Κ.Δ. στο ναό της καταδίκης" όπου κρι-
τικάρονται οι διάφοροι επίδοξοι "ειδικοί" της Κ.Δ. Από τους ριζοσπάστες
επίσης "μετακαταστασιακούς" σημειώνουμε τον Combustion, κείμενο του οποί-
ου υπήρχε ως έκθεμα στο ICA χωρίς τη συγκατάθεσή του, την επιθυμία του
οποίου να πάει στο ICA και σπάζοντας το γυάλινο ράφι ν' αφαιρέσει το
κείμενό του συγκράτησε η μετέπειτα σκέψη για το άσκοπο της υπόθεσης
(και πιθανώς το χρηματικό πρόστιμο που θα του επιβάλλονταν).

Εν κατακλείδι, το φιάσκο της έκθεσης του ICA εντάσσεται μέσα σε μια
συνειδητή προσπάθεια επαναφομοίωσης και άρα εξουδετέρωσης της ριζοσπα-
στικότητας της θεωρίας της Κ.Δ. Είναι εξάλλου κλασσική τακτική του μο-
ντέρνου καπιταλισμού ν' αποπλίζει ενσωματώνοντας ό,τι ανατρεπτικό δε
μπορεί να πολεμήσει ανοικτά.

Στο ICA βλέπουμε τη δύναμη του αρνητικού που τέθηκε σε ενέργεια
απ' τη Κ.Δ. εναντίον του θεάματος να θαυμάζεται πειθήνια-και αδιάφορα
ίσως-από θεατές. Στο ICA η Κ.Δ. παρουσιάζεται σαν η τελευταία θεαματική
ιδεολογία της επανάστασης. Οι φιλοσιτουασιονιστές του ICA και παντού
προβάλλοντας θεαματικά και άκριτα την ιστορία της Κ.Δ. μέχρι τη διάλυ-
σή της παρουσιάζονται ως εχθροί της επανάστασης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Asger Jorn (Άσκερ Γιόρν). Δανός ζωγράφος, υποστηρικτής του Doutrémont (δη-
μιουργού της "Επαναστατικής Σουρρεαλιστικής Ομάδας") Το 1948 μαζί με
τους Doutrémont, Constant, Noiret, Appel και Corneille δημιούργησαν την πρωτοπο-
ριακή ομάδα COBRA, με σκοπό την πολιτιστική ανασύνθεση και τη δημιουρ-
γία μιας καινούργιας πολεοδομίας. Η ομάδα διαλύθηκε το 1951. Το 1953 ο
Jorn δημιούργησε το Διεθνές Κίνημα για ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ. Ασχο-
λήθηκε κυρίως με την μετεστραμμένη ζωγραφική και δίνει το θεωρητικό
της υπόβαθρο με τη μελέτη του "Μετεστραμμένη Ζωγραφική" το 1959. Για
τον Jorn η μεταστροφή (ή εκτροπή/οικειοποίηση) είναι ένα παιχνίδι που
γεννήθηκε απ' την ικανότητα εξαφάνισης της αξίας, προσθέτοντας δε ότι
όλα τα στοιχεία του πολιτιστικού παρελθόντος πρέπει να ξαναχρησιμο-
ποιηθούν ή να εξαφανιστούν. Ο Jorn απεχώρησε απ' την Κ.Δ. το 1961 και
πέθανε το 1973. Ο Debord τον περιέγραφε ως τον "μονίμως αιρετικό ενός
κινήματος που δε δέχεται την ορθοδοξία"

2. Pino Galizio (Πίνωτ-Γκαλλίτσιο). Ιταλός φαρμακοποιός αρχικά ασχο-
λήθηκε ιδιαίτερα με την πειραματική ζωγραφική. Ανήκε στο Κίνημα για
ένα Φαντασιακό Μπάουχάουζ και υπήρξε ένας από τους ιδρυτές της Κ.Δ.
απ' την οποία διαγράφηκε το 1960. Πολύπλευρος πειραματιστής, κατά την
Κ.Δ. αποτελούσε έναν καλλιτέχνη που εκπροσωπούσε απόλυτα ένα έσχατο
σημείο της δημιουργικής περιόδου της μοντέρνας τέχνης αλλά που μοι-

ράστηκε ανάμεσα στην αναζήτηση ενός ξεπεράσματος και κάποια προσκόλληση στην νοοτροπία αυτής της καλίας περιόδου. Υπήρξε υπέρμαχος της βιομηχανικής ζωγραφικής και της κυριαρχίας πάνω στη μηχανή "προϊνίζοντάς την όμως με την άχρηστη, αντιοικονομική χειρονομία, για την οικοδόμηση της καινούργιας μεταοικονομικής και υπερποιητικής κοινωνίας". Πέθανε το 1964.

3. Constant (Κόνσταντ). Ολλανδός ζωγράφος αρχικά, απ' τα ιδρυτικά στελέχη της COBRA. Αυτός κυρίως ανέπτυξε την ιδέα της ενιαίας πολεοδομίας (αν και ο όρος αυτός είχε αρχικά επινοηθεί απ' τη Λεττριστική Διεθνή το 1956) ενώ ήταν στην COBRA αλλά και αργότερα στους κόλπους της Κ.Δ. Η ενιαία πολεοδομία αντιτίθετο στην ακινητοποίηση των πόλεων μέσα στο χρόνο και κήρυττε το διαρκή μετασχηματισμό τους, μια επιταχυνόμενη κίνηση εγκατάλειψης και ανοικοδόμησης της πόλης μέσα στο χρόνο και χώρο. Παραιτήθηκε από την Κ.Δ. τον Ιούνιο του 60 μετά από αλληπάλληλες κοιτικές απ' την Κ.Δ. για την αποκλειστική του σχεδόν ενασχόληση με τα ζητήματα δομής ορισμένων συνόλων ενιαίας πολεοδομίας δίνοντας προτεραιότητα στις τεχνικές των αρχιτεκτονικών μορφών σε βάρος του περιεχομένου (παιγνίδι, ελεύθερη δημιουργία της καθημερινής ζωής) και της αναζήτησης μιας σφαιρικής κουλτούρας.

4. derive: Η θεωρία της περιπλάνησης αρχικά επινοήθηκε απ' τον Chitcheglov και καλλιεργήθηκε συστηματικά αργότερα απ' την Κ.Δ. Η περιπλάνηση παρουσιάζεται ως μια τεχνική βιαστικού περάσματος μέσα από ποικίλες ατμόσφαιρες μιας πόλης. Συνδέεται άρρηκτα με την αναγνώριση επιδράσεων ψυχογεωγραφικής φύσης και με μια παιγνιώδη-κατασκευαστική συμπεριφορά, πράγμα που τη διαχωρίζει ολοκληρωτικά απ' τις κλασικές έννοιες ταξίδι ή περίπατος. Οι καταστασιακοί είχαν κάνει διάφορες ψυχογεωγραφικές μελέτες (του Παρισιού κυρίως) με κύριο άξονα τη μελέτη της συναισθηματικής επίδρασης μιας συνοικίας πάνω στον περιπλανώμενο.

5. Στο βιβλίο-κατάλογο της έκθεσης, που αποτελεί μια ανθολογία καταστασιακών και άλλων κειμένων, διαγραμμάτων και φωτογραφιών, ο Marc Ffrancis στην προσπάθειά του να δικαιολογήσει την έκθεση θεωρεί την Κ.Δ. Ιστορία, δηλ. γι' αυτόν κάτι το πεπερασμένο και άρα νεκρό που συνεπώς πρέπει να ντοκουμενταριστεί επίσημα. Η αξία που δίνουν οι διοργανωτές στα "ντοκουμέντα" διαφαίνεται και από το copyright που έχουν στα δύο εισαγωγικά τους κείμενα στον κατάλογο αυτό-το εξώφυλλο του οποίου φτιαγμένο από αμμόχαρτο, δωρεά μιας αγγλικής εταιρείας χημικών, παραπέμπει στο εξώφυλλο των "Απομνημονευμάτων" (1958) των Debord και Jorn που υπάρχει και στην έκθεση.

6. hacienda: Θυμίζουμε ότι η λέξη hacienda αναφέρεται στο κείμενο του Ιβάν Chitcheglov (Ιβάν Στσεγκλώφ) "Συνταγές για μια καινούργια πολεοδομία". Το κείμενο αυτό γράφτηκε το 1953 απ' τον Chitcheglov σε ηλικία 19 χρόνων και αναφερόταν στην πολεοδομία και αρχιτεκτονική για τις μελλοντικές κατασκευές των πόλεων. Η hacienda, η πειραματική πόλη θα είναι έτσι κατασκευασμένη ώστε ο καθένας θα κατοικεί στον προσωπικό του "καθεδρικό ναό", η κυριότερη δραστηριότητα των κατοίκων θα είναι η διαρκής περιπλάνηση (derive) και οι συνοικίες θα δημιουργούν συναισθηματά, πάθη και επιθυμίες. Ο Chitcheglov συμμετείχε στις αναζητήσεις απ' τις οποίες προήλθε το καταστασιακό κίνημα και η ευφυία και ευαισθησία του φυλακίστηκαν το 1959 στο μοντέρνο είδος κατέρχων, σε μια ψυχιατρική κλινική για 5 χρόνια.

Γκαράνς

9/89

Το άρθρο αυτό παρουσιάστηκε αρχικά στο τεύχος 20 της "Ανοιχτής Πόλης" * δημοσιεύεται εδώ μετά από ορισμένες διορθώσεις και προσθέσεις στοιχείων που συνηγορούν ακόμα περισσότερο στο κεντρικό συμπέρασμα του άρθρου μου: 18 χρόνια μετά τη διάλυσή της η Κ.Δ. εξακολουθεί να παραμένει αστείρευτη πηγή άντλησης έτοιμης επαναστατικότητας και ψευτορίζοσπαστικής πρακτικοθεωρητικής δραστηριότητας από διανοούμενους, καλλιτέχνες, δημοσιογράφους οι οποίοι προς εξασφάλιση

καριέρας και κύρους, εφαρμόζοντας τους νόμους της αγοράς, διαλέγουν ό,τι πουλάει περισσότερο.

Το θέαμα της χρήσης τοιτάτων της Κ.Δ. και του επαναστατικού της γοήτρου από επώνυμους οπαδούς της σήμερα, είναι κάτι που αποδεικνύει την αλήθεια της αυτοκριτικής της λίγο πριν τη διάλυσή της το 1972. Οι παραλείψεις, λάθη και ανεπάρκειές της δε θα θιχθούν στο συγκεκριμένο κείμενο καθώς το κεντρικό θέμα είναι άλλο. Είναι αξιοσημείωτο όμως το γεγονός ότι η πρώτη κριτική της Κ.Δ. έγινε από την ίδια.

Αναμφίβολα σε μια έξαρση επαναστατικότητας η Beck's, εταιρεία κατασκευής και ομώνυμη μάρκα μπύρας, ανέλαβε τη χρηματοδότηση της έκθεσης στο ICA. Δε θάπρεπε να μας ξαφνιάσει λοιπόν αν προσεχώς η εν λόγω εταιρεία χρησιμοποιήσει μια διαφήμιση σαν και αυτήν:

Σε κάθε στιγμή λοιπόν οι ομάδες και τα άτομα βρίσκονται μπροστά σε ανεπιθύμητα αποτελέσματα.

ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΞΕΝΕΡΩΜΑ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΤΙΜΗΣΤΕ BECK'S (INTERNATIONAL)

ΟΙ ΣΙΤΟΥΑΣΙΟΝΙΣΤΕΣ ΜΕΘΑΓΑΝ Μ' ΑΥΤΗΝ!